

Cea de-a 1553-a reuniune, 9-11 martie 2026 (DO)

Drepturile omului

H46-27 Ozdil și alții v. Republica Moldova (cererea nr. 42305/18)

Supravegherea executării hotărârilor Curții Europene

Documente de referință

DH-DD(2025)65, DH-DD(2026)35, CM/Del/Dec(2024)1501/H46-22

Acțiune - Propunere fără dezbateri

Adoptarea proiectelor de decizie de mai jos.

Cerere	Cauza	Hotărârea din	Definitivă din	Indicator pentru clasificare
42305/18	OZDIL ȘI ALȚII	11/06/2019	11/09/2019	Problemă complexă

Descrierea cauzei

În prezenta cauză, Curtea a constatat încălcări ale Articolelor 5 § 1 și 8 din Convenție în urma transferului extralegal al celor cinci reclamanți¹ din Republica Moldova în Turcia în luna septembrie 2018, care a eludat toate garanțiile oferite lor de dreptul intern și internațional.

În special, Curtea a observat că autoritățile moldovenești nu numai că nu oferiseră reclamanților posibilitatea de a alege statul în care să fie expulzați, ci i-au transferat în mod deliberat direct autorităților turce. Circumstanțele cauzei indică faptul că operațiunea a fost concepută și organizată astfel încât să ia reclamanții prin surprindere, pentru ca să nu aibă timp și posibilitate de a se apăra. Curtea a constatat că privarea de libertate a reclamanților la 6 septembrie 2018 nu a fost nici legală și necesară, în sensul Articolului 5 § 1 (f), nici lipsită de arbitrar.

Cu privire la încălcarea Articolului 8, Curtea a considerat că, prin expulzarea reclamanților din Republica Moldova, unde ei fuseseră rezidenți legali, fiind angajați și având familii cu copii, autoritățile au afectat viața lor privată și de familie. Curtea a acordat importanță faptului că instanțele naționale au refuzat să examineze contestațiile reclamanților împotriva deciziilor de respingere a cererilor lor de azil și de declarare a acestora drept persoane indezirabile, din motive foarte formaliste. Curtea a remarcat că, în orice caz, instanțele interne nu ar fi putut examina motivele reale care au stat la baza expulzării, deoarece dreptul intern nu prevedea că nota serviciilor secrete, care a stat la baza expulzării reclamanților, putea fi pusă la dispoziția judecătorilor. Prin urmare, Curtea a constatat că transferul forțat al reclamanților nu a avut o bază juridică suficientă și că ei nu s-au bucurat de un grad minim de protecție împotriva arbitrarului.

Statutul executării

A) Examinările anterioare ale Comitetului

Comitetul de Miniștri a examinat ultima dată această cauză în luna iunie 2024. Referitor la măsurile individuale, Comitetul a luat act cu interes de deciziile de acordare a statutului de refugiat reclamanților Riza Dogan, Mehmet Tüfekci și Mujdat Celebi. De asemenea, el a invitat autoritățile să continue eforturile pentru a obține informații privind situația actuală a reclamanților în Turcia. El a încurajat ferm autoritățile să

¹ În total, șapte cetățeni turci au fost extrădați în acest incident. Prezenta hotărâre se referă la cinci dintre ei. În timp ce ceilalți doi au sesizat, de asemenea, Curtea, ei au acceptat o soluționare amiabilă în privința lor, a se vedea *Huseyin Bayraktar și Sertif Ayri v. Republica Moldova* (cererile nr. 13289/19 și 13292/19), decizie de radiere notificată la 16 iulie 2020.

întreprindă toate acțiunile diplomatice necesare pentru a facilita întoarcerea reclamanților în Republica Moldova, în cazul în care ei își exprimă dorința în acest sens.

Referitor la măsurile generale, în contextul procesului penal împotriva fostului director al Serviciului de Informații și Securitate (SIS), Comitetul a invitat autoritățile să reexamineze cererea de acordare a statutului de parte vătămată doamnei Tüfekçi, să furnizeze motivele nedivulgării unor documente din dosar și să indice garanțiile instituite pentru protejarea intereselor reclamanților în această situație, precum și să prezinte informații actualizate privind rezultatul acestor proceduri penale.

De asemenea, el a invitat autoritățile să-și intensifice eforturile în cadrul anchetei pendinte privind implicarea altor actori de nivel înalt în acele evenimente și a încurajat autoritățile turce să acorde asistență anchetei, în caz de necesitate. Totodată, el a invitat autoritățile să furnizeze o analiză comparativă dintre noul sistem de supraveghere a SIS și cel anterior, și le-a încurajat să se bazeze pe cooperarea cu Secretariatul în realizarea acestui exercițiu. În final, Comitetul a încurajat încă o dată autoritățile să transmită un mesaj clar la cel mai înalt nivel politic cu privire la inacceptabilitatea absolută și „toleranța zero” față de detenția arbitrară și transferurile extra-legale.

B) Informații actualizate comunicate de către autorități

Drept răspuns la ultima decizie a Comitetului de Miniștri din luna iunie 2024, autoritățile au transmis informații actualizate la 15 ianuarie 2025 (DH-DD(2025)65) și la 5 ianuarie 2026 (DH-DD(2026)35), care pot fi rezumate după cum urmează:

Măsuri individuale:

Reclamantul Sedat Hasan Karacaoğlu, care deține drept de ședere permanentă în Republica Moldova, precum și alți trei reclamanți, Müjdat Çelebi, Rıza Doğan și Mehmet Feridun Tüfekçi, cărora li s-a acordat statut de refugiat, au fost eliberați din detenție în Turcia. Ei intră și pleacă din Republica Moldova în mod regulat, fără restricții.

Referitor la celălalt reclamant, Yasin Özdil, autoritățile au informat că el continuă să fie deținut în Turcia. În pofida solicitărilor repetate ale autorităților moldovenești de a primi informații actualizate și de a se examina posibilitatea transferului executării pedepsei sale în Republica Moldova, nu a fost primit niciun răspuns din partea autorităților turcești.

Măsuri generale:

1) Urmărirea penală și procedurile judiciare

Autoritățile au informat că, în contextul procesului penal împotriva fostului director al SIS, prin decizia din 16 februarie 2023, Curtea de Apel a admis plângerea doamnei Tüfekçi împotriva ordonanței procurorului de retragere a statutului său de parte vătămată, constatând că aceasta i-a încălcat dreptul de a solicita recunoașterea pretențiilor încălcări și de a cere despăgubiri. Curtea de Apel a trimis cauza către Procuratura municipiului Chișinău, pentru a remedia deficiențele constatate. De asemenea, prin decizia din 19 noiembrie 2024, Curtea Supremă de Justiție a dispus rejudecarea cauzei în partea referitoare la proporționalitatea pedepsei aplicate fostului director al SIS. Procesul este în prezent pendinte la Curtea de Apel.

Autoritățile au reiterat, totodată, că dosarul penal a fost declassificat în anul 2022, iar avocatului reclamanților i-a fost acordat acces la materialele cauzei, el participând la proceduri publice. Totuși, autoritățile au menționat că două documente conținând informații clasificate drept secret de stat au rămas restricționate în temeiul deciziei Curții de Apel din 23 septembrie 2022, pe baza unei cereri motivate formulate de către directorul SIS.

Referitor la ancheta privind posibila implicare a altor actori de rang înalt în prezenta cauză, autoritățile au informat că au fost identificați înalți funcționari care au acționat atât în favoarea, cât și împotriva procesului de transfer extra-legal; că reclamanții Sedat Hasan Karacaoğlu, Müjdat Çelebi și Mehmet Feridun Tüfekçi au fost recunoscuți și audiați în calitate de părți vătămate; că a fost constituit un grup specializat de investigare și că sunt desfășurate măsuri de urmărire penală și măsuri speciale de investigație. Ancheta este în curs.

2) *Modificări legislative privind mecanismul de supraveghere și responsabilizare a acțiunilor și competențelor serviciilor secrete*

Autoritățile au reamintit că, la 8 iunie 2023, Parlamentul a adoptat o nouă Lege privind Serviciul de Informații și Securitate, iar la 7 iulie 2023 a adoptat Legea privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă. Redactarea finală a acestor legi a ținut cont în mod corespunzător de recomandările Comisiei de la

Veneția, precum și de opiniile exprimate în cadrul dezbaterilor publice de către autoritățile relevante și societatea civilă.

Potrivit autorităților, noul cadru legislativ prevede un mecanism de control în patru componente asupra activității SIS. În acest sens:

- *controlul intern* este exercitat de către directorul Serviciului, directorul adjunct al Serviciului împuternicit în acest sens, subunitățile de control și conducătorii subunităților specializate;
- *controlul exercitat de procuror* este realizat de către Procuratura Generală, care verifică acțiunile ofițerilor SIS fie în urma petițiilor depuse de către persoane care invocă încălcarea drepturilor lor, fie din oficiu, atunci când există indicii privind posibile infracțiuni;
- *controlul judecătoresc* este exercitat de către instanțe în contextul autorizării măsurilor contrainformative și al examinării legalității actelor și a acțiunilor Serviciului;
- *controlul parlamentar* este exercitat în prezent de către o subcomisie parlamentară creată în cadrul Comisiei parlamentare pentru securitate națională, apărare și ordine publică. Parlamentul este în proces de elaborare a unui Regulament privind instituirea și funcționarea acestei subcomisii parlamentare, și examinează dacă aceasta ar trebui să fie compusă din reprezentanți ai mai multor comisii parlamentare permanente.

În plus, autoritățile au reamintit că noul cadru legislativ introduce o serie de garanții menite să prevină abuzul și arbitrarul, inclusiv motive și termene clar definite pentru măsurile contrainformative, reguli detaliate privind autorizarea și supravegherea acestora, controlul judiciar *ex post*, obligația de a notifica persoanele vizate la finalizarea măsurilor și garanții specifice privind măsurile care afectează avocații și jurnaliștii.

C) Comunicare din partea ONG-urilor în baza Regulii 9

O comunicare comună a fost recepționată la 22 ianuarie 2026 din partea ONG-urilor Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) și Asociația Promo-LEX. ONG-urile au susținut că acțiunile diplomatice ale autorităților moldovenești pentru a asigura eliberarea sau transferul reclamantului Yasin Özdil au fost insuficiente, deoarece nu s-au înregistrat progrese tangibile. De asemenea, ONG-urile au reiterat că domnul Özdil rămâne deținut în Turcia și au solicitat autorităților să se asigure că acestuia i se acordă un statut de protecție adecvat sau să își asume un angajament clar în acest sens. ONG-urile au salutat faptul că patru reclamanți au fost eliberați și pot intra și părăsi fără restricții Republica Moldova, dar au notat că rămâne neclar dacă aceștia au beneficiat de servicii de reabilitare la întoarcere.

Referitor la procedurile penale, ONG-urile au criticat lipsa de progrese și întârzierile continue în procedurile împotriva fostului director al SIS. Ele au recunoscut, ca element semnificativ, acordarea statutului de parte vătămată fiecăruia dintre cei trei reclamanți în cadrul urmăririi penale privind alți actori de nivel înalt, însă au criticat durata excesivă a investigațiilor și absența înaintării unor acuzații. În final, ONG-urile și-au exprimat îngrijorarea cu privire la menținerea restricțiilor de acces la anumite materiale din dosar din cauza clasificării acestora ca secret de stat și au susținut că supravegherea parlamentară asupra SIS rămâne inefficientă în practică.

Analiza efectuată de către Secretariat

Măsuri individuale:

Comitetul notează cu interes că reclamanții Müjdat Çelebi, Riza Doğan și Mehmet Feridun Tüfekçi, cărora li s-a acordat anterior statut de refugiat, precum și reclamantul Sedat Hasan Karacaoğlu, care deține drept de ședere permanentă în Republica Moldova, au fost eliberați din detenție în Turcia. Ei pot acum să intre și să părăsească statul pârât fără restricții. Aceste evoluții pun capăt efectelor negative continue ale încălcărilor constatate de către Curte în privința acestor reclamanți. Prin urmare, nu sunt necesare alte măsuri individuale în privința lor.

Referitor la reclamantul Yasin Özdil, în pofida absenței unui răspuns din partea autorităților turcești la solicitarea anterioară a autorităților moldovenești, Comitetul invită autoritățile să continue acțiunile diplomatice pentru a obține informații actualizate privind situația sa actuală și pentru a facilita transferul executării pedepsei în Republica Moldova, în cazul în care el își exprimă dorința în acest sens.

Măsuri generale:

Așa cum Comitetul a subliniat deja, pentru a evita abuzuri similare și încălcări grave ale drepturilor omului în viitor, este imperativ să se depună eforturi serioase pentru stabilirea adevărului cu privire la ceea ce s-a întâmplat și la modul în care s-a întâmplat; iar autoritățile trebuie să investigheze pe deplin, sub o supraveghere publică adecvată, posibila implicare a oricăror funcționari de nivel înalt.²

² A se vedea deciziile Comitetului de Miniștri în acest caz din luna martie 2021 (CM/Del/Dec(2021)1398/H46-15). A se compara cu *Abu Zubaydah v. Lituania* (nr. 46454/11, § 610).

Reamintind acest aspect, Comitetul a luat act cu interes de anumite evoluții pozitive în procedurile penale împotriva fostului director al SIS. Potrivit deciziei Curții Supreme de Justiție, în urma constatării de către Curtea de Apel a nulității ordonanței procurorului, doamna Tüfekçi și-a recăpătat statutul de parte vătămată. De asemenea, dosarul penal a fost deklasificat, cu excepția a două documente. Totuși, au trecut mai mult de cinci ani de la hotărârea instanței de fond, fără o soluționare definitivă a cauzei. Prin urmare, Comitetul invită autoritățile să finalizeze aceste proceduri fără întârzieri nejustificate suplimentare și să-l informeze cu privire la rezultatul acestora.

Referitor la urmărirea penală privind implicarea în acele evenimente a altor funcționari de nivel înalt, Comitetul a luat act de măsurile de investigare întreprinse, inclusiv identificarea unor înalți funcționari care au acționat în favoarea procesului de transfer extralegal, precum și recunoașterea și audierea a trei reclamanți în calitate de părți vătămate, asigurând astfel implicarea lor în anchetă, conform solicitărilor anterioare ale Comitetului. Ar fi utilă furnizarea de informații privind rezultatele concrete pe care le-au produs până în prezent aceste măsuri. După cum au subliniat ONG-urile în comunicarea lor în temeiul Regulii 9, persistă preocupări cu privire la durata anchetei și la absența unor rezultate tangibile până în prezent. Autoritățile sunt astfel invitate să accelereze urmărirea penală și să o finalizeze într-un mod care să clarifice pe deplin circumstanțele cauzei.

În ceea ce privește mecanismul de supraveghere și responsabilizare a acțiunilor și a competențelor SIS, Comitetul a luat act de informațiile furnizate de către autorități, referitoare la noile acte legislative adoptate în anul 2023, care urmăresc scopurile de a consolida controlul judiciar și parlamentar asupra SIS, și de a clarifica domeniul de aplicare și activitățile organelor de monitorizare. Aceste reforme par, în principiu, apte să consolideze supravegherea și să reducă riscul de arbitrar în exercitarea competențelor SIS.

Această apreciere este susținută de Avizul Comisiei de la Veneția din 9 octombrie 2023 privind acest cadru legislativ³, care evidențiază în special următoarele elemente:

- competențele directorului SIS de a autoriza unilateral măsuri contrainformative fără mandat judecătoresc sunt limitate la o singură măsură, și anume autorizarea identificării utilizatorului/abonatului;
- în ceea ce privește supravegherea parlamentară, subcomisia parlamentară urmează să primească informații detaliate, inclusiv privind numărul măsurilor de (contra)informații dispuse, executate și respinse, și să publice rezultatele activității sale de control pe site-ul Parlamentului. În cazul în care există suspiciuni rezonabile de încălcări grave, aceasta poate solicita o anchetă parlamentară sau poate sesiza Procurorul General;
- referitor la controlul judiciar, acesta este exercitat în două etape (*a priori* și printr-un mecanism de control *ex post*), inclusiv prin prezentarea, după finalizarea măsurilor autorizate prin mandat judecătoresc, a proceselor-verbale și a informațiilor obținute judecătorului pentru verificarea legalității. În anumite circumstanțe, cadrul normativ prevede și notificarea ulterioară a persoanei vizate.

În lumina acestor informații, Comitetul ar putea considera că noul cadru de supraveghere și responsabilizare este conceput, în principiu, pentru a asigura o supraveghere efectivă a SIS și pare capabil să prevină încălcări grave ale drepturilor omului. Autoritățile au indicat că mecanismul de supraveghere parlamentară urmează să fie completat printr-un Regulament care să reglementeze activitatea Subcomisiei parlamentare. Prin urmare, Comitetul invită autoritățile să finalizeze și să adopte acest Regulament și să îl informeze cu privire la conținutul și aplicarea efectivă a acestuia, având în vedere importanța sa pentru asigurarea unei supravegheri parlamentare semnificative în practică.

În cele din urmă, se constată că nu a fost oferit niciun răspuns la încurajările repetate adresate autorităților de a transmite un mesaj clar la cel mai înalt nivel politic cu privire la inacceptabilitatea absolută și „toleranță zero” față de orice detenție arbitrară și transfer extralegal, în pofida apelurilor repetate ale Comitetului. Autoritățile sunt, prin urmare, invitate în mod ferm să examineze această chestiune și să răspundă deciziilor repetate ale Comitetului.

Finanțarea asigurată: DA

³ CDL-AD(2023)041, Republica Moldova - Avizul suplimentar la opinia asupra proiectului de lege privind Serviciul de Informații și Securitate, precum și asupra proiectului de lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă, adoptat de către Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 136-a sesiuni plenare (Veneția, 6-7 octombrie 2023).

Cea de-a 1553-a reuniune, 9-11 martie 2026 (DO)

Drepturile omului

H46-27 Ozdil și alții v. Republica Moldova (cererea nr. 42305/18)

Supravegherea executării hotărârilor Curții Europene

Documente de referință
CM/Notes/1553/H46-27

Deciziile:

Delegații:

1. au reamintit că prezenta cauză se referă la privarea de libertate ilegală, lipsită de necesitate și arbitrară a reclamantilor, inclusiv la nerespectarea vieții lor private și de familie, din cauza transferului lor extra-legal din Republica Moldova în Turcia în luna septembrie 2018, cu eludarea tuturor garanțiilor oferite de legislația națională și reglementările internaționale;

Referitor la măsurile individuale:

2. au luat act că reclamantii Müjdat Çelebi, Riza Doğan, Mehmet Feridun Tüfekçi și Sedat Hasan Karacaoğlu au fost eliberați din detenție în Turcia și pot acum să intre și să plece din Republica Moldova fără restricții; au considerat că nu sunt necesare alte măsuri individuale în privința acestor reclamanti;

3. au invitat autoritățile să continue eforturile diplomatice pentru a obține informații actualizate privind situația curentă a reclamantului Yasin Özdil și pentru a facilita transferul executării pedepsei sale în Republica Moldova, în cazul în care el își exprimă dorința în acest sens;

Referitor la măsurile generale:

4. reiterând că o anchetă aprofundată și transparentă constituie o măsură generală esențială pentru prevenirea unor încălcări similare, au constatat că au trecut mai mult de cinci ani de la hotărârea instanței de fond în cauza penală împotriva fostului director al Serviciului de Informații și Securitate, fără o soluționare definitivă a cauzei, și au invitat autoritățile să finalizeze aceste proceduri fără întârzieri nejustificate suplimentare, precum și să îi informeze cu privire la rezultatul acestora;

5. au luat act cu interes de măsurile întreprinse în cadrul urmăririi penale privind implicarea în acele evenimente a altor funcționari de nivel înalt și au invitat autoritățile să prezinte informații despre rezultatele concrete obținute până în prezent, precum și să accelereze această anchetă și să o finalizeze într-un mod care să clarifice pe deplin circumstanțele cauzei;

6. au luat act cu interes de informațiile furnizate de către autorități privind modificările legislative adoptate în anul 2023, referitoare la mecanismul de supraveghere și responsabilizare a acțiunilor și competențelor SIS, și le-au invitat să finalizeze și să adopte Regulamentul care reglementează activitatea Subcomisiei parlamentare în acest domeniu, precum și să îi informeze cu privire la conținutul și aplicarea efectivă a acestuia, având în vedere importanța sa pentru asigurarea unei supravegheri parlamentare în practică;

7. au invitat ferm autoritățile să dea curs și să răspundă numeroaselor decizii ale Comitetului care le încurajează să transmită un mesaj clar la cel mai înalt nivel politic cu privire la inacceptabilitatea absolută și „toleranța zero” față de detenția arbitrară și transferurile extralegale;

8. În final, au invitat autoritățile să furnizeze informații actualizate cu privire la toate aspectele menționate mai sus, până la **12 septembrie 2026**, cel târziu.